

Pædagogisk læreplan for Glamsbjerg Børnehus 2023

Glamsbjerg Børnehus

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og pædagogisk personale i dagtilbud. Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte udarbejdelsen af jeres lokale pædagogiske læreplan.

Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation [*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold*, 2018](#). Det er hensigten, at I skal bruge publikationen, når I arbejder med skabelonen.

Skabelonen indeholder alle de lovmæssige krav til at udarbejde den pædagogiske læreplan. Samtidig understøtter skabelonen jeres overvejelser vedrørende den løbende dokumentation og evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er grundlæggende, og børneperspektivet er tydeligt. Jeres konkrete læreplan giver jer en ramme til at arbejde systematisk med at planlægge, følge op på og videreudvikle kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i jeres dagtilbud i forhold til jeres børnegruppe.

Inden for de krav, der følger af dagtilbudsloven, er det op til jer at beslutte, hvordan I konkret vil arbejde med den pædagogiske læreplan. Jeres læreplan skal være et dynamisk og meningsfuldt dokument, som peger fremad, og som I kan bruge aktivt i den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og jeres pædagogiske praksis.

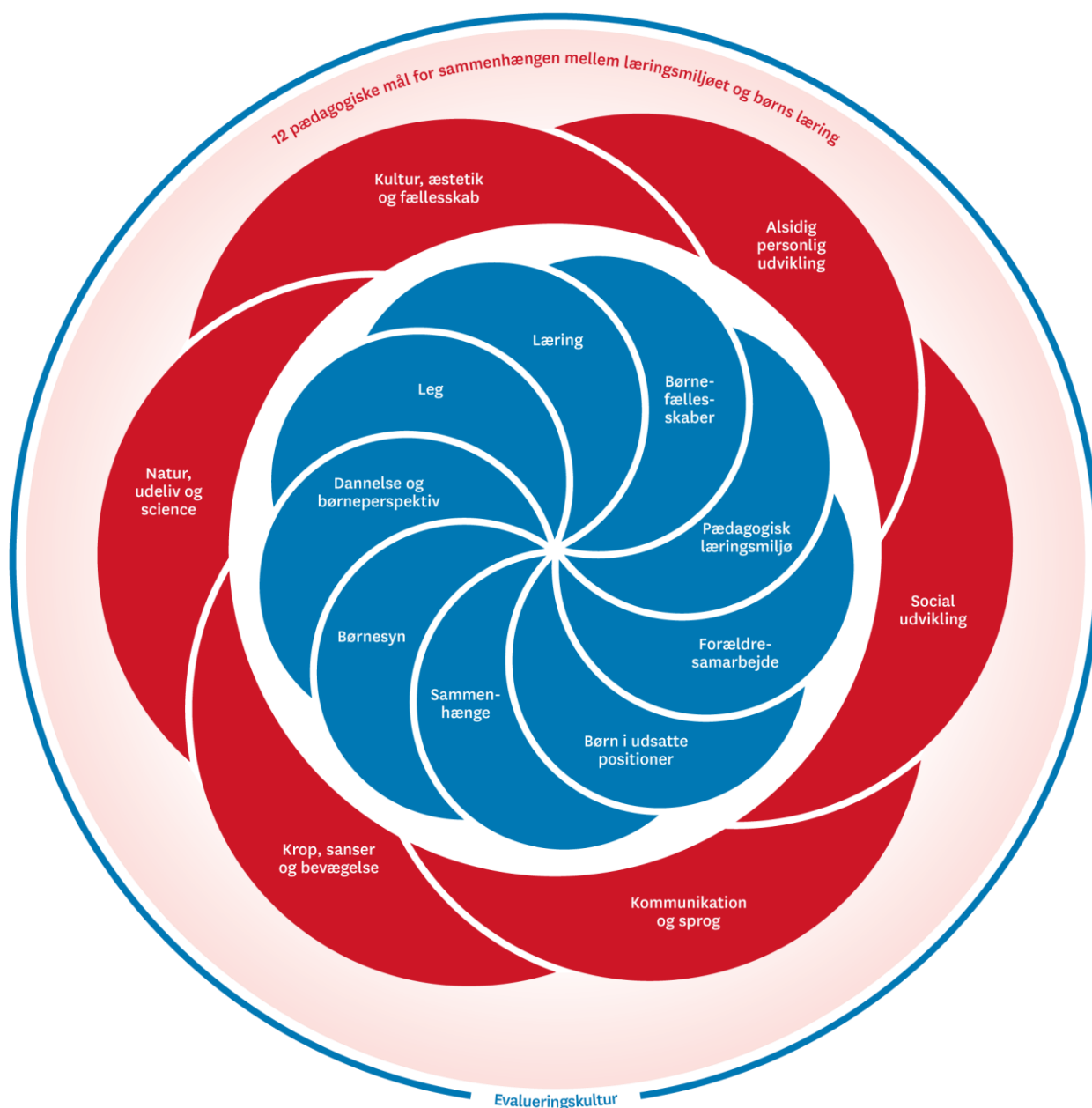
[*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold*](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *slette*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

(sætte et billede ind fra børnehuset eller hjemmesiden)

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Glamsbjerg Børnehus er et lille integreret, overskueligt og hyggeligt Børnehus, som er normeret til 49 børnehavebørn og 14 vuggestuebørn. Vi er som udgangspunkt stueopdelt, men børnene er inddelt i aldersgrupper flere gange om ugen, hvor vi arbejder ude fra barnets "nærmeste udviklingszone". Vi voksne samarbejder på tværs af stuerne for, at vi bedst bruger vores faglighed og bringer vores viden og kompetencer i spil.

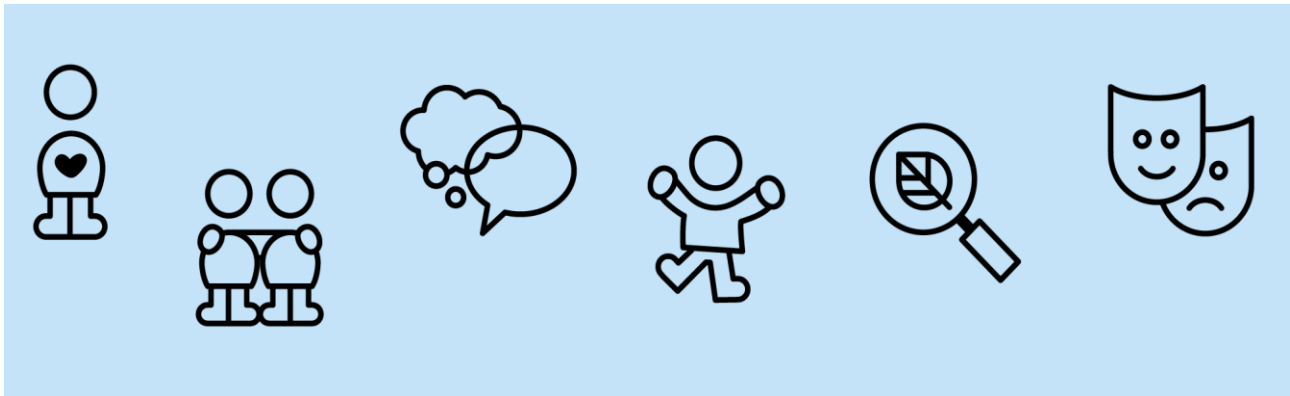
Vi ligger fysisk sammen med skolen, som vi hører sammen med og benytter derfor skolens faciliteter som f.eks. gymnastiksalen, legepladsen, SFO-lokaler, Solhytten og sangsalen. Vi deltager også i arrangementer på skolen, når det skaber værdi og giver mening som f.eks. cirkusforestillinger, musicalion og løb. Vi har desuden indført fælles feriesammenpasning siden 2018, hvor SFO-børnene og voksne kommer i Børnehuset for at skabe mere sammenhæng og mening. Siden 2022 er der en fast pædagog, der åbner SFO om morgenen. Til gengæld kommer der et par voksne fra SFO og hjælper i børnehuset 3-4 timer i et par dage om ugen. Børnene især i børnehaven har stor glæde af, at skolen på den måde meget tidligt bliver en naturlig del af hverdagen. Vi oplever, at overgangen til skolen bliver lettere, når børnene i forvejen kender og bruger skolen. I år har vi sendt 11 børn på friskolen og har fået at vide af deres forældre, at børnene oplever sig trygge og hviler i sig selv ift. skolestart og skift, når de følges ad med deres legerelationer og når de kender de voksne fra SFO.

Vi ligger heldigvis meget tæt på Krengerup Skov og bruger skoven meget flittigt i forhold til vores pædagogiske aktiviteter. Skoven bruges ift. motoriske aktiviteter som "løb i skoven", klatre i grusgraven, fortælle eventyr om skovtrolde og bygge huler. Skoven bruges for at sanse fx plukke brombær, smage og lave marmelade, lytte til fuglesang eller dufte til blomster. Skoven giver os en unik mulighed for at opleve alle årstider og naturens forandringer sammen med børnene. På en naturlig måde, lærer børnene at passe på naturen, dyr og planter. Skoven giver mulighed for ro og fordybelse.

Vi samarbejder med de muligheder, der findes i lokalområdet, f.eks. andre børnehuse, dagplejere, biblioteket, kirken, biografen og børnenes dag i september.

I 2022, har vi haft et samarbejde med biblioteket. Et projekt, der hed "Kultur til alle børn og unge i Assens Kommune". Her har vi beskæftiget os med teater, musik, sang og fortællinger. Projektet blev afsluttet med en teaterforestilling om menneskerettigheder og workshop. Børnene blev inddraget i hele processen.

Siden efteråret 2022 har vi haft fornøjelsen af Kænguru-biblioteket, som bliver flittigt brugt af børn og forældre.

Det vigtigste for os er at respektere og anerkende børnene præcist, som de er, og med det udgangspunkt at skabe læringsmiljøer, der gør det muligt at indgå i tætte relationer og legefællesskaber, der er betydningsfulde og meningsfulde. Vi tror på, at meningsfulde og tætte relationer og inkluderende fællesskaber danner fundamentet for al trivsel, læring og udvikling.

Særlige opmærksomhedspunkter i foråret 2023:

Vuggestuen:

I 2023, har vi haft særlig fokus på vuggestuens trivsel og stabilitet, da en af pædagogerne valgte at gå på efterløn og en anden pædagog blev langtidssygemeldt af personlige årsager, samt den tredje pædagog valgte at søge andet arbejde tæt på sin bopæl. Heldigvis har vi lykkedes med at fastholde en tryk hverdag for børnene i vuggestuen ved at lave rotationer og ved at hjælpe hinanden på tværs af stuerne. Vi har nu fået ansat 3 nye pædagoger i vuggestuen. Vi vil tage godt imod vores nye kollegaer her i efteråret og glæder os til at samarbejde med dem. Vi er sikker på, at vores nye kollegaer vil være med til at berige vores pædagogiske praksis.

Hjemmesiden:

Sidste år tog vi hul på at arbejde med indholdet af vores hjemmeside på en pædagogisk lørdag, hvor alle personaler var tilstedet. I år fortsætter vi det gode arbejde, hvor alle får mulighed for at deltage aktivt i processen.

Pædagogisk grundlag

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag."

"Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark."

"De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv."

"Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud."

"Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag med børnene?

Børnehusets værdigrundlag tager afsæt i et menneskesyn/børnesyn, der bygger på respekt, anerkendelse og fællesskabets betydning for trivsel, udvikling og læring. For os er det ligeledes vigtigt, at børnene oplever omsorg, tryghed og nærværende voksne i dagligdagen for at kunne trives, lære og udvikle sig optimalt.

Anerkendelse og respekt handler for os om at se det enkelte barn som et selvstændigt og unikt væsen med rettigheder og indflydelse på eget liv. Vi arbejder meget med medbestemmelse f.eks., hvad barnet har lyst til at lave, hvor har barnet lyst til at lege og sammen med hvem. Graden af medbestemmelse afhænger selvfølgelig af barnets udvikling og kompetencer. De yngste børn får fx små og overskuelige valg, som de kan overskue og forholde sig til. Vil du lave puslespil eller lege med Lego? F.eks. i samlinger er der en demokratisk proces i gang. Vi går i dialog med børnene og understøtter børnene i at ytre deres meninger, ønsker og behov. Vi går i dialog med børnene om de ting, de er optaget af, informerer og forbereder dem om, hvad der skal ske i børnehuset. F.eks. i morgen skal vi holde Emils fødselsdag, eller vi skal i skoven og lave skovtrolle.

Anerkendelse er ikke ensbetydende med, at lige meget, hvad man gør, er det i orden. F.eks. hvis der er et barn, der bruger grimme ord eller slår, når han/hun bliver vred, er handlingen ikke accepteret, men vi kan være anerkendende over for barnets følelser – "Jeg kan se, at du bliver vred, fordi du kunne tænke dig at lege med bilen lige nu" og derefter hjælper barnet med at finde på andre måder at handle på via guidning og positive handleanvisninger. På den måde lærer barnet at sætte ord på sine ønsker og behov på en god og hensigtsmæssig måde.

Anerkendelse af, at vi er forskellige som mennesker og ser verden forskelligt. Vi har forskellige vilkår, oplevelser og erfaringer i vores liv, der gør, at vi opfatter ting forskelligt og dermed handler på forskellige måder. F.eks. børn, der befinder sig i udsatte positioner, kan være sårbare og dermed have brug for ekstra omsorg og tryghed i en længere periode.

Vi vil udvikle et læringsmiljø, hvor børnene får mulighed for at bevæge sig i "nysgerrige" miljøer, hvor der er plads til at undre sig og stille spørgsmål. At børnene får mulighed for at gå på opdagelse, eksperimentere og danne deres egne erfaringer. Børnene skal kunne fordybe sig i legen, uden at de f.eks. bliver afbrudt

hele tiden. Legen må udvide sig til forskellige rum i Børnehuset og legesager må tages med i forskellige rum. F.eks., når børnene leger "far, mor og børn", må babyerne og klapvogne tages med i de andre rum, hvor legen udvikler sig.

Dannelse sker i samværet med andre mennesker. De voksne spiller en vigtig rolle i denne proces. Børnene spejler sig i vores måde at samarbejde og kommunikere på. F.eks. måden vi henvender os til dem, taler med dem, tackler konflikter, inkluderer og inddrager dem i dagligdagen. Derfor er det vigtigt med gode samspil og betydningsfulde relationer, hvor børnene får mulighed for at udvikle deres empati, forståelse, selv-værd, selvstændighed og ansvarsfølelse. Et læringsmiljø, hvor børnene kender vores rytmer og rutiner. Et læringsmiljø, hvor børnene kender og anvender vores sociale spilleregler. Et læringsmiljø, hvor børnene er deltagende i de praktiske opgaver og gøremål som f.eks. at dække bord og rydde op. Dannelse har også meget med at vi indretter et læringsmiljø, der styrker børns nysgerrighed, fantasi og mod på livet/ at turde at prøve nye ting. Et læringsmiljø, hvor børnene får mulighed for at udfordre sig selv og kroppen fx ved at klatre op i høje træer på legepladsen, øve sig i at selv tage tøj på eller bære sin rygsæk, når vi går tur.

Børneperspektiv: Vi vil følge børnenes spor og det, de er optaget af. Vi griber børnenes ideer og forslag og inddrager dem i dagligdagen. Vi oplever, når børnenes egne tanker og interesser bliver taget alvorligt, virker de mere engagerede og gør deres bedste. Børnene oplever ejerskab og bliver mere motiveret til at fx deltage og involvere sig i det der foregår i børnehuset.

Eksempel: Cirkus: Børnene fortæller, hvad de kunne tænke sig at lave, når vi skal optræde for forældrene til sommerfesten. Der er lige pludselig mange forskellige artister i sådan et cirkus, viser det sig. Børnene bruger deres fantasi og kommer med ideer og forslag, som bliver understøttet af de voksne. Børnene får en oplevelse af, at de bliver taget alvorligt, og at deres forslag og ideer bliver til "virkelighed". Når børnene tages alvorligt og bliver set, forstået og lyttet til, styrkes deres selvværd – De får en oplevelse af, at de er betydningsfulde og det betyder, at de engagerer sig i processen og bliver ved med at øve sig hele tiden for at mestre kroppen fx akrobaterne, de stærke mænd og gymnasterne. Alle børn bliver inddraget i processen. Vuggestuebørnene er også med. En dreng på 4 år er cirkusdirektør sammen med en voksen og han deltager også aktivt på scenen. En dreng, der er startet for et par måneder siden, har stadig udfordringer med at føle sig som en del af børnefællesskabet. Her lykkedes også at hjælpe ham med at begynde at lege sammen med de andre børn og være en del af aktiviteter. Vi bragte desuden alle cirkusaktiviteterne på legepladsen, så alle børn fik mulighed for at prøve forskellige ting. Det viste sig at være en succes. En gang om ugen er vi i gymnastiksalen. Her er især de ældste børn med til at planlægge, hvad vi skal lave.

Læring: Vi vil skabe et læringsmiljø, hvor børnene udvikler sig og lærer. Vi arbejder ude fra "Den nærmeste Zone". Vi stiller passende og alderssvarende krav til børnene. Vi arbejder så vidt muligt i mindre grupper, hvor der er plads til fordybelse, dialog og nærvær. Et læringsmiljø bestående af voksenstyret aktiviteter og spontane aktiviteter med spændende og gode udfordringer. Et læringsmiljø, hvor børnene får mulighed for at udvikle sig igennem legen.

Børnefællesskaber: Et inkluderende læringsmiljø, hvor alle børn oplever sig som en del af betydningsfulde og meningsfulde legerelationer og aktiviteter. Vi er opmærksomme på, at alle børn får mulighed for at opbygge gode relationer og venskaber – (især børn i udsatte positioner). Vi går desuden i dialog med forældrene i forhold til deres børns legerelationer i Børnehuset og evt. legeaftaler udenfor børnehuset.

I år har vi haft meget fokus på, hvordan man kan være en god legekammerat og hvordan man kan hjælpe sine legekammerater, når de fx har brug for hjælp eller er ked af det.

Refleksion:

Hvordan læringsmiljøet spejler det, børnene- både individuelt og som gruppe er optaget af?

Hvordan tilrettelægger vi et læringsmiljø, hvor børnene aktivt bliver inddraget? Hvordan mødes børneperspektivet og voksenperspektivet? Og hvordan inddrages de børn, der har det svært ved at blive en del af fællesskabet?

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

For os foregår læring hele dagen. Vi fokuserer på, hvad børnegruppens behov er, og hvor de befinder sig i deres udvikling. Derudover er vi opmærksomme på det enkelte barns behov, samt børn i udsatte positioner, hvor der laves individuelle handleplaner i samarbejde med forældrene. Her vægtes forældresamarbejde og tværfagligt samarbejde højt. Det er afgørende, at der laves konkrete læringsmål, aftaler, opfølgning og evaluering, samt hvad er næste skridt i forhold til barnets trivsel og udvikling.

Vores daglige rutiner og aktiviteter som f.eks. morgenmad, modtagelse, samling, måltider, garderobe, toiletbesøg, legepladsen og legen er blandt andet de situationer, der foregår meget læring. I disse situationer udvikler barnet sig både socialt og personligt. Børnene tilegner sig f.eks. værdier, normer, de sociale spilleregler, lærer at tackle konflikter, samt at bliver selvhjulpne.

Dagligdagen består både af vokseninitierede og børneinitierede aktiviteter. Af voksenstyrede aktiviteter kan nævnes dialogisk oplæsning, musik, gymnastik, yoga, aldersgruppeaktiviteter, løb i skoven, ture i skoven/naturen og samlinger. Når vi tilrettelægger disse aktiviteter, tænker vi meget i, hvad formålet er, og hvad børnene skal lære af det, vi sætter i gang. F.eks. har vi lige drøftet, hvad en god samling er, hvad formålet med samling er, og hvad børnene skal lære af vores samlinger, samt hvornår på dagen det er bedst at holde samling og hvorfor. Vi er her også opmærksomme på børnenes spor, og hvad de er optaget af. Hvad giver værdi og mening/ejerskab og samskabelse/fælles tredje.

Vi arbejder også i temaer og emneuger i længere perioder indtil børnene bliver mættet af det. F.eks. krop, følelser og familien, Cirkus forløb og krible-krable. Temauger er med til at skabe en god læringsproces, hvor børnene får mulighed for at fordybe sig i en længere periode i deres eget tempo.

Vi holder traditioner som fastelavn, halloween, påske, jul, bedsteforældredag og sommerfest i samarbejde med forældrene.

For at strukturere og systematisere vores arbejde og pædagogiske aktiviteter, laver vi et årshjul, der viser, hvad der skal ske – både for os, børnene og forældrene.

Vi har gode erfaringer med at have faste holdepunkter, struktur, rytmer, rutiner, samt gentagelser og visualisering. Vi oplever, at alle børn oplever sig trygge og profiterer af forudselige og overskuelige læringsmiljøer.

Med hensyn til børn i udsatte positioner kan også nævnes at vi så vidt muligt arbejder i mindre grupper og gøre brug af organiserede lege, hvor den voksne guider og vejleder barnet i legen og aktiviteter, så barnet tilegner sig de sociale spilleregler og lærer at indgå i vores lege fællesskaber.

Af børneinitierede aktiviteter kan nævnes rollelege, regellege, tegne, puslespil, spil, Lego, togbaner og fantasilege. Aktiviteter og lege foregår både inde og ude. "Kom hjem alle mine kyllinger" "Hvad er klokken hr løve". Her er tingene i børnehøjde, så de let tilgængelige.

At alle børn oplever sig som en del af vores børnefællesskaber. Har gode legerelationer og et godt samspil med de voksne. Voksne der sørger for at alle børn har mulighed for deltagelse i dagligdagens aktiviteter og praktiske gøremål.

Anerkendende og positiv tilgang fx ved at gå i dialog. Fx hvis vi oplever et barn bliver ved med at "drille" de andre børn. Så siger vi: "jeg kan se, at du kunne tænke dig at lege sammen med de andre, kom, vi går hen og spørger om du må være med" i stedet for at skælde barnet ud. Vi vil arbejde med, at børnene tilegner sig hensigtsmæssige måder at handle på ved at guide dem.

Ved at indrette de fysiske rum, så børnene får mulighed for at lege og fordybe sig.

Refleksioner: Vi er meget bevidste om ikke at afbryde børnenes lege og aktiviteter unødigt. F.eks. vi har valgt at holde samlinger ifb. med frokost, hvor de bliver afbrudt alligevel.

Samarbejde med forældre om børns læring

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Tillid, ærlighed og ligeværdighed er de vigtigste nøgleord for at skabe et godt forældresamarbejde. Den gode daglige dialog og kontakt med forældrene er meget vigtigt for vores samarbejde. Vi fortæller, hvordan børnene har haft det, hvad de er optaget af og giver vigtige beskeder videre/går i dialog. Forældrene fortæller også ved aflevering, hvis der er noget, vi skal være opmærksomme på.

Forældrene er dem, der kender barnet bedst. Så forældrenes viden og erfaringer om deres børn er guld værd for vores pædagogiske praksis og læringsmiljøet. Forældrenes respons og tilbagemeldinger er også essentielle, når vi taler om barnets trivsel, udvikling og læring, samt i forhold til udarbejdelse af de styrkede læreplaner og evaluering/ dokumentation. F.eks. da vi arbejdede med temaet "krop, følelser og familie", fortalte mange forældre, at deres børn talte meget om kroppen og sanser. De kunne synge vores sange om kroppen og følelser. Fx en pige på 3½ år faldt ned fra legetårnet og brækkede sit håndled. Efter besøg på

skadestuen, kommer moderen tilbage og fortæller at X har fortalt lægen at han skal tage et billede af hendes "skelethånd", så han kan kigge på hendes knogler.

Relevant information via forældreintra, opslagstavlen, nyhedsbreve, ugeplaner, forældremøder, Facebook, og den daglige snak er afgørende for, at forældrene oplever sig velinformeret og ved, hvad der sker i Børnehuset.

Samarbejde med forældrene i overgange: Indkøring og overlevering både i vuggestuen, og når barnet rykker op i børnehaven og skole, samarbejder vi med forældrene for at skabe sammenhæng og kontinuitet i barnets liv.

Samarbejde med forældrene i forhold til vores arrangementer: jul, fastelavn, sommerfest, halloween, bedsteforældre dag: Vi bruger forældrenes kompetencer og ressourcer, de bager kager og hjælper med de praktiske ting. Vi tager positivt mod de ideer, de kommer fra forældrene fx en forælder, der sender tilmeldings mail fra Cirkus Summeren, når hun ved, at vi skal arbejde med cirkus. Vi tilmelder os og får en pakke med ideer og plakater, som vi bruger som inspiration.

Vi samarbejder med forældrene: legeaftaler udenfor institutionen. Forældrene bidrager med de ressourcer og kompetencer, de har.

Børn i udsatte positioner: udvidet samarbejde med forældrene for at lave individuelle handleplaner og tværfagligt samarbejde. Forældrene bliver involveret i hele processen som fx udarbejdelsen af handleplaner og evalueringer. Vi bruger bl.a. vækstmodellen som pædagogisk redskab.

Vi har et velfungerende forældreråd, der deltager i ansættelsessamtaler, afholdelses af traditioner og andet hjælp. Vi holder 4-5 forældrerådsmøder om året, samt en god daglig dialog.

Børn i udsatte positioner

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Vi arbejder på at inkludere børnene i vores børnefællesskaber/ legefællesskaber ved at guide og vejlede børnene via organiseret lege og aktiviteter, hvor den voksne er deltagende. Vi arbejder så vidt muligt i mindre grupper, hvor der er tid og ro til nærvær, samtale og dialog. Positiv feedback og respons, når børnene handler "rigtig" f.eks., deler legetøjet, viser empati, omsorg, trøster og hjælper de andre. "Jeg kan se, at du trøster M, der er ked af det, hvor er det sødt af dig".

I år har vi haft en del børn i skilsmisse familier, som har haft det rigtig svært. Her har vi haft et tæt samarbejde med forældrene og har hjulpet børnene med at sætte ord på deres følelser, savn og tale med barnet om det, der kan være svært lige her og nu.

Eller en dreng, der har fået aflivet sin hund, der var blevet syg. I dialog med forældrene fandt vi ud af, hvad de siger til ham fx hunden op i himlen og vi hele tiden blev opdateret med hvor de befandt sig i processen.

Ekstra omsorg, forståelse, lytte og se barnets følelser og behov. Små succes oplevelser, hvor barnet vokser og blomstrer. Voksne, der kan rumme barnets følelser og reaktioner. Voksne der prøver at fange barnets intentioner, hensigter og ikke fokuserer på barnets adfærd. F.eks. har vi drøftet på et personalemøde, om det er hensigtsmæssigt at omtale et barn som "drillende" og i stedet tale om, hvad barnets hensigt er eller udfordring i fællesskabet, og hvordan vi kunne understøtte barnet i at blive inkluderet i legefællesskaber.

Vi arbejder med principper som struktur, rutiner, gentagelser og tydelighed og forbereder børnene på, hvad der skal ske. At hjælpe barnet med at gear ned – give barnet passende "pauser" f.eks. ved at sidde og lave puslespil eller læse en bog.

Vi samarbejder med PPR og andre relevante samarbejdspartnere. Forældrene er med i hele processen ift. konkrete handleplaner/ læringsmål/ den nærmeste udviklingszone og aftaler. Vi holder jævnlige samtaler, opfølgningssamtaler, hvor vi evaluerer vores indsatser og sætter den næste læringsmål.

Refleksioner: Hvordan kan vi ændre på vilkårene og tilpasse vores læringsmiljøer, så de understøtter børn i udsatte positioner? Hvordan kan vi arbejde pædagogisk, så disse børn får mulighed for at deltage i vores sociale fællesskaber og profiterer af vores læringsmiljøer?

For os er det vigtigt at pointere at tidlig indsats og forebyggelse er vigtige elementer i arbejdet med børn i udsatte positioner. Vi handler hurtigt, når vi har spottet børn og familier i udsatte positioner ved at gå i dialog med forældrene for at finde ud af, hvad vi sammen kan gøre for at "hjælpe" barnet/familien. Vi arbejder med sundhedsfremmende tiltag.

Sammenhæng til børnehaveklassen

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Vi har meget fokus på samarbejdet med skolen og børnehuset, især ift. overgangen til skolen for de kommende skolebørn. Vi vil skabe sammenhæng og kontinuitet for børnene i overgangen til skolen for at lette overgangen (den røde tråd).

Vi bruger skolens fysiske faciliteter som gymnastiksalen, Solhytten, Sangsalen, legepladsen og SFO- lokalerne.

Vi har et stort lokale med et tekøkken, køleskab og toiletter på skolen (Stjernehuset), som vi har brugt fra kl. 9.30 til ca.12.00 sammen med de kommende skolebørn både i 2022 og i år. Børnene glæder sig til at komme af sted og der foregår meget leg og læring. Børnene får mulighed for at fordybe sig og bruger skolens legeplads.

Vi har især samarbejde med 0 klasselærer og SFO i forhold til at skabe sammenhæng og kontinuitet. I år har vi haft 2 pædagoger fra SFO, der på skift kommer i børnehuset mandag formiddag og onsdag over middag. På den måde lærer børnene de voksne, der skal tage sig af dem i SFO'en at kende og omvendt.

Vi har været på 2 skoledage i sommeren 2023 sammen med vores kommende skolebørn, samt at børnehaveklasselederen kommer her i huset 2 eftermiddage i maj/juni måned for at hilse/lege og snakke med børnene og tale med os voksne.

Vi vil indføre et møde om året med børnehavepersonalet, børnehaveklasseleder og SFO-personalet, hvor vi vil tale om, hvordan vi får det til at hænge sammen for børnene, så børnene kan imødekomme de krav og forventninger, de møder i overgangen til skolen. Vores videregivelse af vores pædagogiske praksis, viden om børnene, erfaringer og oplevelser sammen med børnene, skaber sammenhæng og betyder en lettere overgang til skolen.

Vi har deltaget i morgensang på skolen hver fredag i maj og juni måned kl. 8.30-9.00 sammen med vores kommende skolebørn.

Disse tiltag betyder, at børnene lærer skolens fysiske faciliteter og voksne at kende og oplever tryghed og genkendelighed, når de starter på skolen. Os der kender børnene bedst, samarbejder med de nye voksne, der skal føre børnene videre i denne proces. Så vores erfaringer, viden om børnenes hverdag og kompetencer kommer i spil ved skolestart.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Vi samarbejder med de muligheder, der findes i lokalområdet, f.eks. andre børnehuse, dagplejere, biblioteket, kirken, biografen og børnenes dag i september.

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi samarbejder med f.eks. andre skoler og børnehuse (overlevering, netværksmøder). Vi samarbejder med biblioteket, biografen og kirken, hvor vi deltager i kulturelle arrangementer. I 2023, har vi haft et samarbejde med biblioteket, der hed "Kultur til alle børn og unge i Assens Kommune", hvor vi har beskæftiget os med teater, musik, sang og fortællinger. Projektet blev afsluttet med en teaterforestilling og workshop, hvor børnene blev inddraget i processen.

Siden efteråret 2022 har vi haft fornøjelsen af Kænguru-biblioteket, som flittigt bliver brugt af børn og forældre.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Ting i børnehøjde.

Smukkesere væggene med børnenes kunstværker, tegninger, billeder og fotos.

Små rum, hvor børnene kan fordybe sig i legen.

At følge børnenes spor, når vi indretter rummene.

Rum til de "vilde lege", rum til "stille" aktiviteter og "fleksible" rum. F.eks. pudrum og læserum.

Rum, hvor der ikke er for mange møbler i. Børnene er glade for at bruge gulv-pladsen. "klap op – bord".

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

At lære børnene at acceptere sig selv og tro på sig selv/ at have mod på at prøve og klare sig selv. At børnene lærer at acceptere både deres styrker og begrænsninger på godt og ondt. F.eks. er man måske ikke så hurtig til at klatre op at et træ som ens ven. Men man giver ikke op. Man prøver og over sig. Hvis det

ikke lykkes, så går verden ikke under af den grund. (Vedholdenhed, robusthed, mod/nysgerrighed på livet). At børnene danner sig erfaringer via deres egne oplevelser og initiativer.

At børnene lærer at mærke sig selv og deres behov/følelser. F.eks. når man er sulten, er det ok at tage lidt mad i løbet af formiddagen og eftermiddagen.

At børnene oplever, at deres initiativer bliver taget alvorligt. De bliver lyttet til og får hjælp og støtte til at sætte deres ideer i gang. F.eks. at bygge en hule ude i skoven eller pudrummet. Børnene får oplevelsen at være betydningsfulde og dermed vokser deres selvværd.

At vi skaber et læringsmiljø, der understøtter børnene i at blive selvhjulpne og klare sig selv. Jo mere man selv kan, jo mere selvværd. Samt at de lærer at tage ansvar for deres eget liv. F.eks. garderoben.

Her betyder de voksnes positive samspil med børnene meget. Voksne, der guider, drager omsorg, hjælper, motiverer og udfordrer barnet. Voksne, der lægger mærke til barnet – "se, lytte, forstå"- princippet. Voksne, der er empatiske og er i stand til at "rumme" børnenes følelser og udfordringer. F.eks. et barn, der har mistet sit kæledyr eller er vred på sin legekammerat. Det gør vi ved at sætte ord på følelser og trøste, samt at bruge et positivt sprog ved at fortælle/vise barnet, hvad han/hun må eller hvad han/hun kan gøre.

Vi går op i processen og ikke så meget i det færdige produkt, når vi laver aktiviteter. Det er måden at vi er sammen og hvordan vi har det, der betyder noget. Til gengæld prøver vi at lære børnene at færdiggøre ting, de går i gang med – f.eks. vi går i gang med at tegne/male nisser. Der er et barn, der ikke bliver færdig første gang, så tager vi maleriet frem flere gange, indtil barnet afslutter sit maleri.

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi arbejder meget med at styrke børnenes sociale kompetencer. At alle børn føler sig som en del af vores sociale og lege fællesskaber. Gode og positive relationer betyder meget i denne sammenhæng.

Inddragelse af børnene i deres hverdag, medbestemmelse og de demokratiske processer via dialogen, hvor børnene lærer at tage ansvar, sige til/fra, vente på tur, lytte og samarbejde med de andre. Deltagelsesmulighed for alle børn. F.eks. de praktiske ting som at dække rullebord eller deltagelse i vores pædagogiske aktiviteter som f.eks. ture ud af huset, puslespil og musik.

Eks. Samlinger har vi fokus på at følge børnenes spor, interesser og initiativer. Vi arbejder med at børnene lærer de demokratiske processer at kende fx at gå i dialog, lytte, vente på tur, samarbejde og tager imod fælles beskeder.

Børnene skal lære at være en god legekammerat, der drager omsorg for hinanden. De skal lære at være opmærksomme på at hjælpe hinanden og samarbejde med de andre.

At skabe en kultur, hvor børnene passer på hinanden – De større børn drager omsorg for de mindste og tage sig af dem. F.eks. de nye børn, der starter bliver taget godt i mod af børnene. De viser dem rundt, fortæller, hvad der skal ske og videregive vores værdier og normer.

At der er plads til at være forskellige – forskellige måder at leve på, forskellige værdier og kulturer. Vi har arbejdet med temaet "Afrika" i en periode, hvor vi læste bøger, sang og beskæftigede os med forskellige levemåder, madvaner, tallerkenkvinder og dyr i Afrika. Børnene var meget optaget af det.

De voksne er rollemodeller, som børnene spejler sig i. Voksne, der arbejder anerkendende og inkluderende. Voksne, der viser forståelse, tolerance og ser forskellighed som styrke. Når vi drager omsorg, samarbejder, viser empati, taler ordentligt, er nærværende, så spejler børnene sig i. Det smitter af på læringsmiljøet – både børn og forældre.

Refleksionspunkter: Børnenes perspektiver, samt betydningen af legen.

Opmærksomhedspunkter: Børn i udsatte positioner – hvordan vi inkluderer dem i vores børnefællesskaber?

I 2023 har vi haft en del børn, der har haft svært ved at komme ind i legen. Vi har planlagt legeforløb, hvor vi har guidet og vejledet – Vi har blandt andet arbejdet med de sociale spilleregler og turtagning. Det har lykkedes os at give de børn nogen af de grundlæggende egenskaber for at komme ind i legen.

Hvordan vi understøtter børn i udsatte positioner, så de tilegner sig vores værdier, normer og sociale kompetencer? F.eks. at de lærer at regulere sig selv, tage hensyn til de andre og

F.eks. den måde, vi møder børnene på har betydning for om de "blomstrer" eller "visner".

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Et godt og nuanceret sprog er adgangen til de sociale fællesskaber, legen, uddannelse, arbejde og et godt liv.

Gode sproglige læringsmiljøer, der betyder, at børnene tilegner sig et nuanceret og veludviklet sprog. I dagligdagen gør vi brug af dialogisk oplæsning, indsamling af ord via oplevelser, eventyrtælling og rim og remser. Vi arbejder hele tiden på at skabe et læringsmiljø, der er inspirerende og præsenterer børnene for forskellige sproglige tiltag og aktiviteter.

Et læringsmiljø, der skaber rum, ro og tid til samtale/dialog. F.eks. ved at dele børnene i mindre grupper eller i aldersgrupper.

Ting placeres i børnehøjde, så børnene har adgang til bøger, farveblyanter og papirer. Vi har desuden indrettet et stillerum, hvor børnene har adgang til bøger, spil og kan bygge med små legoklodser i rolige omgivelser.

Om fredagen har vi en musikpædagog i huset om formiddagen. Ved hjælp af musikke instrumenter og sang skabes en stemning af glæde, samt en god vekselvirkning mellem voksenstyring og børnenes ideer og forslag. En blanding af gamle og kendte sange (gentagelser) og nye sange, som børnene bliver præsenteret for. Desuden arbejder vi med historie/eventyrtælling og rollespil på børnenes præmisser og udvikling. (den nærmeste udviklingszone)

Vi arbejder meget i temaer og emneuger, hvor vi fordyber os i processen. Her er principper som gentagelse, nysgerrighed, nye "fund", børneperspektiv og dialog er de vigtige elementer. F.eks. "Familie, følelser og kroppen", "Cirkus" og "venskaber".

Gentagelser og ritualer, rutiner og rytmer. Børnene lærer mange ord i fx garderoben, hvor de voksne går i dialog og sætter ord på hvad tøj, børnene skal have på efter årstider eller ved måltider, hvor vi taler om, hvad børnene har med i deres madkasser.

Vi gør brug af piktogrammer og billeder for at gøre det visuelt for de børn, der har brug for det.

Vi er også opmærksom på det nonverbale sprog, mimik, gestus og stemmeleje som også er en del af kommunikationen.

Refleksion:

Voksne er de gode sproglige rollemodeller i alle situationer. De voksne skal være nysgerrige og gribe børnenes udsagn og går i dialog om, det, børnene fortæller. De voksne skal understøtte børnene ved at sætte ord på deres følelser og behov.

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Børn udforsker verden igennem sanser og kroppen. "hvem er jeg" "hvad kan jeg". Børn eksperimenterer og danner sig erfaringer via kroppen. Hvad er jeg god til? Hvad er min begrænsninger? Hvordan kan jeg blive bedre?

Et læringsmiljø, der lægger op til at børnene går på opdagelse, mærker, erfarer og eksperimenterer med kroppen. F.eks. at selv kunne klatre højt op i klatretræet. De yngste børn prøver, øver sig og kan måske klatre på de første grene. De bliver ved og giver ikke op. Indimellem kan de også risikere at glide ned og slår sig. Vi kender alle det med at "øvelse gør mester" så lige pludselig sidder den i kassen og de klatrer hele vejen op til toppen af klatretræet. De mestre at kunne klatre, koordinere arm og ben samtidig med at holde fast. Børnene lærer også deres styrker og begrænsninger at kende.

Ture ud i skoven, hvor vi finder mange spændende materialer, plukker bærere, dufter til blomster og planter, går lange ture, klatrer op ad bakkerne og ruller ned igen – Det stimulerer både grovmotorikken og sanse-motorikken.

Når vi laver musik hver fredag, kobles sangene på bevægelser som at hoppe, danse og kravle. Når børnene bruger kroppen, husker de bedre sange, rim/remser og sanglege.

Når vi er i gymnastiksalen, laver vi også et forløb, hvor børnene får mulighed for at øve sig i at klatre, hoppe og bruge deres kroppe. Vi deler børnene i mindre grupper og arbejder ude fra deres nærmeste udviklingszone, så de oplever succeser samtidig med at de bliver stillet overfor passende udfordringer.

I 2022 og 2023, har vi arbejdet meget med kroppen, følelser og sanser. Vi har fx brugt yoga, fodbad, afslappende musik i mindre grupper. Det har styrket børnenes sanser og balance.

Natur, udeliv og science

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Børnehuset har den store og autentiske Krengerupskov lige i baghaven, og her bruger børn og voksne mange gode timer sammen. Derudover har vi vores gode legeplads med mange bakker, træer og buske, der giver mulighed for at løbe, klatre, gemme sig og fordele sig.

Vi vil have, at børnene lærer at respektere naturen og passer på naturen.

Det gør vi ved, at børnene får en masse grundlæggende viden om naturen, så de ved, hvordan de skal bruge naturen og hvordan de skal passe på naturen. F.eks. at madpapiret og stannioler skal ikke smides i naturen. At vi hjælpes ad med at samle skrald i skoven.

Børnene erfarer, at livet er en cyklus. At der findes foranderlighed som f.eks. forskellige årstider, kulde, varme, regn, sne, solskin og liv og død. Vi oplever, at børnene virker glade, fordyber sig og danner sig

mange erfaringer, når vi er i naturen. Der er færre konflikter, da der er højt op til himlen. Naturen lægger op til at vi finder kreative løsninger og bruger vores fantasi. En pind kan lige pludseligt blive til en skovtrod. I naturen opstår nye legerelationer og venskaber, fordi nogle børn finder sammen i et fællesskab om at finde dyr og insekter. Andre vil bygge naturhuller og en hel anden gruppe elsker at rulle og trille ned af skovens skrænter.

Vi tænker, at naturen er et sundt og stimulerende rum for mennesket at være i, da naturen reducerer stress og styrker vores kreativitet og nysgerrighed. Børn, der færdes meget i naturen, får styrket deres motorik og sansemotoriske kompetencer. F.eks. vi har i en periode har haft løb i skoven med børnehalebørnene. Børnene løb i deres eget tempo – gik lidt, løb lidt. Men alle kom i mål og undervejs var der en god dialog om svede, hjertet, pulsen og kroppen.

Det er også sjov og hyggeligt at være i naturen. F.eks. at hoppe og plaske i vandpytter, at bygge sne-mænd/snebolde, at klatre i træer, at kælke ned af bakker og fortælle eventyre om skovtrolde og meget andet.

Refleksioner: At præsentere børnene for al slags vejr, samt at finde på sjove og kreative måder at bruge naturen på.

Refleksioner: Børn i udsatte positioner profiterer af roen i naturen

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi er et kreativt børnehus, der har meget fokus på børns fantasi. Vi mener, at der findes forskellige måder at udtrykke sig på f.eks. kunst, musik, dans/bevægelse, drama og eventyrfortælling. Der er et fællesskab omkring disse aktiviteter. Der skal samarbejdes indbyrdes og alle får mulighed for at bidrage med det, de kan på en naturlig måde. Musiske og kreative aktiviteter er med til at skabe en stemning af glæde og giver energi, samhørighed og sammenhæng i dagligdagen.

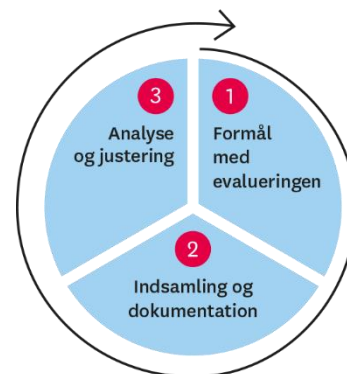
At bruge børnenes kunst betyder, at børnene oplever sig som værdifulde og betydningsfulde. De vokser og bliver stolte, når de fordyber sig og skaber deres egne værker. Børnenes kunstværk bliver brugt til at smukke væggene i børnehuset. Det er med til at give anledning for mange samtaler børnene indbyrdes, og med deres forældre. "det jeg laver, bruges af andre – hænges op". Børnene oplever, at de bliver anerkendt som den, de er og det øger deres selvværd. For os er det ikke afgørende, hvad produkt kommer ud af aktivitet, men det er processen, der har betydning for at børnene oplever mening, samhørighed og succes.

For os er det vigtigt at holde traditioner som påske, jul, halloween, fastelavn, sommerfest, bamsefest og bedsteforældredag. Her foregår også en masse kreative tiltag, hvor børnene er inddraget i processen. Vi tager fx ud i skoven og finder grene og blomster, når der holdes julefrokost og pynter bordet. Vi klipper, klistre og pynter loft og vægge med vores nisser, juletræer og rensdyr. Vi finder skovtrolde og nisser ude i skoven.

Eller finder påskeharen ude i skoven, mens der bliver fortalt eventyr.

En papkasse kan forvandles til et dukkehus eller slot og der bliver brugt genbrugsmaterialer til at lave kunst.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

Ledelsens ansvar: At skabe rum til selvrefleksion og fællesrefleksion i personalegruppen. F.eks. i dagligdagen, planlægningsmøder, personalemøder og stuemøder.

Vi arbejder stadigvæk på at udvikle en kultur, der betyder, at vi bliver bedre til at bruge hinandens viden og ressourcer, erfaringer og faglige kompetencer på tværs af stuerne. Vi er godt på vej og har nået langt med at drøfte vores daglige rytmer og rutiner og dermed skabe en fælles forståelse og et pædagogisk ståsted.

Vi er god til at bruge hinanden ift. faglig kollegial sparring og supervision, når vi drøfter pædagogiske tiltag og handleplaner. Vi vil videreudvikle vores læringsmiljøer ved at bruge hinandens observationer, positive erfaringer om, hvad der virker i vores pædagogiske praksis for at dermed skabe kvalitet i dagligdagen.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Vi har brugt Eva evalueringsmodel til at evaluere vores pædagogiske praksis og de pædagogiske læreplaner. Den er systematisk, overskuelig og en præcis evalueringsmodel. Vi vil bruge evalueringen til at blive klogere på vores pædagogiske praksis og dermed videreudvikle vores læringsmiljøer, dvs. hvad der skal afvikles, hvad virker og hvordan vores pædagogiske praksis opleves af børn og forældre, samt hvordan den kan opkvalificeres.

Vi har brugt skemaet til at evaluere fx vores emneuger som fx cirkusforløb og familie, følelser og kroppen. Samt gode samlinger og indkøring af de nye børn.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Skemaet bruges til at analysere vores pædagogiske praksis og vores læringsmiljøer. For at kunne højne vores pædagogiske læringsmiljøer, er det vigtigt, at vi præcis ved, hvad der skal kigges efter /evalueres på. For eksempel har vi drøftet samlinger, og hvad børnene skal lære af samlinger. Vi har valgt at sætte fokus på, hvordan vi involverer og inddrager børnene i indholdet af samlinger, samt hvordan vi følger børnenes spor og giver plads til børnenes perspektiv i vores samlinger, så børnene oplever ejerskab og motiveres til at bidrage til indholdet af samlingen og lærer om de demokratiske processer.

De andre eksempler kunne være i forhold til vores daglige rutiner som legepladsen, legen, garderobe, modtagelse, indretning af de fysiske rum, gymnastiksalen og musik. Vi kan f.eks. fokusere på børn i udsatte positioner og se hvordan vi inkluderer dem i vores børnefællesskaber.

Eller hvordan vi arbejder med overgange fra vuggestuen til børnehaven og børnehaven til skolen for at gøre overgangen lettere.

De situationer tager vi løbende op på vores personalemøder, stuemøder og planlægningsmøder. På personalemødet i august 2023 har vi drøftet og evalueret vores måde at tage imod de nye børn og forældre (indkøring) for at se, hvad der virker og om der er noget, der skal ændres. Fx et for-besøg af de nye børn og opstartssamtale, inden barnet starter, er meget givende. Vi vil ændre på intro-samtalen ift. hvor børnene befinder sig ift. legerelationer, m.m. Før holdt vi en samtale efter 3 mdr, nu vil vi ændre perioden til mellem 3 og 6 måneder afhængig af barnet. Vi vil også gøre mere af det, der virker.

Vi vil indsamle dokumentation og viden for at kunne evaluere vores praksis. For eksempel praksisfortællinger, interview af de ældste børn, videooptagelser af samlinger – Via disse metoder vil vi se om vi gør, som vi tror, vi gør. Vi kan se om vi kan få øje på nogle mønstre eller handlinger, der skal afvikles/udvikles.

Opmærksomhedspunkt: Vi skal inddrage børn og forældre i evalueringsprocessen for at få et reelt billede af kvaliteten af vores praksis. Forældrenes oplevelser, fortællinger og viden om deres børn er guld værd, når vi vil samskabe en pædagogisk praksis af høj kvalitet, hvor alle trives. Da vi skulle evaluere på vores cirkus forløb, blev de ældste børn interviewet. Spørgsmål som hvem valgte, hvad du skal lave til cirkus, hvordan var de voksne eller hvad var det sjoveste. Børnenes oplevelse af vores læringsmiljøer giver os et tydeligt billede om vi er på det rette spor og at vi gør det som vi tror, vi gør.

En dreng på 5 år fortæller sin forældre: "Jeg vil gå i børnehaven for evigt"

Pige 6 år: "Jeg blev ved med at øve og øve, da jeg skulle være akrobat til cirkus. Til sidst kunne jeg selv uden de voksnes hjælp".

Dreng 6 år: "De voksne hjælper, når jeg har brug for hjælp"

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Pædagogisk læreplan

© 2019
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC